
2020 m. balandžio 22 d.

EBI pranešimas dėl papildomų priežiūrinių priemonių, taikytinų dėl COVID-19 pandemijos

1. Kovo 12 d., 25 d., 31 d. ir balandžio 2 d. paskelbusi strateginius pranešimus, Europos bankininkystės institucija (angl. *European Banking Authority*, – EBI) įvertino, kad reikia išsamiau paaiškinti, kaip priežiūros srityse įgyvendinti tam tikras papildomo lankstumo galimybes ir lengvatas, ir taip pat pabrėžti, kad kai kuriuos pagrindinius priežiūros priemonių elementus yra svarbu patobulinti.
2. Šiuo pranešimu ypač siekiama paaiškinti, kaip bus laikomasi veiksmingumo, lankstumo ir pragmatiškumo principų įgyvendinant priežiūros metodikas priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procese (angl. *Supervisory Review and Evaluation Process*, SREP), planuojant gaivinimo procesą, taip pat užtikrinant skaitmeninių operacijų atsparumą ir taikant gaires dėl mokėjimų moratoriumų pakeitimų vertybiniais popieriais atžvilgiu.

Priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesas (SREP)

3. Europos bankininkystės institucija (angl. *European Banking Authority*, – EBI) pripažįsta, kad priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesas (SREP) turi būti pragmatiškas, veiksmingas ir atitikti 2020 m. susiklosčiusias aplinkybes.
4. Kad SREP būtų vykdomas pragmatiškai, atliekant priežiūrinį vertinimą reikės, vadovaujantis naujausia priežiūros institucijų gauta informacija, įvertinti riziką ir dėmesį skirti didžiausioms rizikoms bei labiausiai krizės pažeidžiamoms sritims. Vykdamt priežiūrą daugiausia dėmesio bus skiriama įstaigų gebėjimui atremti dabartinius iššūkius ir užtikrinti veiklos tęstinumą.
5. Todėl, 2020 m. atliekant SREP, visapusiškai ir išsamiai galės būti vertinamos ne visos įstaigų rizikos ir pažeidžiamos sritys. Jeigu bus manoma, kad tam tikrų SREP nagrinėjamų sričių krizė tiesiogiai nepaveikė, arba nėra naujos aktualios informacijos, bus galima išlaikyti anksčiau atlikto priežiūrinio vertinimo rezultatą.
6. Kartu pažymėtina, kad EBI nedraudžia taikyti apsaugos priemonių, kurias priežiūros institucijos nusprendė panaudoti reaguodamos į krizę, tačiau pabrėžia, kad priežiūros institucijoms itin svarbu pateikti išvadas dėl įstaigų gyvybingumo ir sugebėjimo vykdyti kapitalo ir likvidumo reikalavimus.
7. EBI palaikys ryšius su kompetentingomis institucijomis ir stengsis užtikrinti, kad būtų pateikti visi reikalingi metodiniai paaiškinimai, jog net ir šios krizės sąlygomis būtų galima užtikrinti ir išsaugoti priežiūros praktikos ir SREP gairių taikymo rezultatų konvergenciją.

Gaivinimo planavimas

8. Finansų įstaigos turėtų gebėti per COVID-19 pandemiją dėmesį sutelkti į pagrindines operacijas, tad EBI pripažįsta, kad kredito įstaigos turi ir toliau daug dėmesio skirti veiksmingam krizės valdymui ir pasirengimui. Šiuo atžvilgiu gaivinimo planai, kurių paskirtis – padėti atkurti įstaigų finansinį ir ekonominį gyvybingumą susiklosčius nepalankioms sąlygoms, turėtų būti ir toliau peržiūrimi ir atnaujinami, kad prireikus juos būtų galima laiku ir veiksmingai įgyvendinti.

Pagrindiniai dabartinės krizės laikotarpiu aktualūs gaivinimo planų elementai

9. Susiklosčius specifinėms nepalankioms COVID-19 pandemijos sukeltoms sąlygoms, įstaigos turėtų ypač stengtis suprasti, kurios gaivinimo galimybės yra būtinos ir kuriomis iš jų galima pasinaudoti esamomis nepalankiomis sąlygomis, o jei padėtis pasikeistų – šią analizę patikslinti.
10. Kadangi krizės padėtis sparčiai keičiasi, gaivinimo planų informacija gali greitai tapti neaktuali. Taigi yra labai svarbu, kad įstaigos ir kompetentingos institucijos ir toliau būtų operatyviai informuojamos apie visus įstaigų finansinės padėties pablogėjimo ir verslo gyvybingumo sumažėjimo požymius, dėl kurių gali tekti pradėti vykdyti gaivinimo planus.
11. Kompetentingos institucijos turėtų stebėti, kad gaivinimo planai būtų atnaujinami reguliariai ir pagal poreikį, ypač tuo atveju, jeigu įvyktų pokyčių, kurie darytų reikšmingą poveikį planams, arba būtų nustatyta reikšmingų trūkumų¹.
12. EBI primena, kad, keičiantis dabartinėms COVID-19 sukeltoms nepalankioms sąlygoms, pagal dabartinę reguliavimo sistemą² įstaigos turėtų:
 - a) stebėti savo gaivinimo planų rodiklius ir kompetentingai institucijai laiku pranešti apie visus pažeidimus, net jeigu dėl jų gaivinimo veiksmų įgyvendinti nereikia;
 - b) atsižvelgdamos į dabartines COVID-19 sukeltas sistemines nepalankias sąlygas, reguliariai peržiūrėti ir atnaujinti į gaivinimo planą įtrauktų patikimų ir įgyvendinamų gaivinimo galimybių sąrašą ir
 - c) jeigu tai įmanoma ir būtina, imtis visų pasirengimo priemonių, kad įstaiga būtų pajėgesnė šias gaivinimo galimybes greitai įgyvendinti.
13. Įstaigos taip pat turėtų analizuoti, kaip COVID-19 sukeltos nepalankios sąlygos gali keistis joms pačioms, ir įvertinti bendrus gaivinimo pajėgumus³ likvidumo ir kapitalo srityse.
14. Kompetentingos institucijos, įskaitant priežiūros institucijų kolegijose dalyvaujančias kompetentingas institucijas, turėtų būti pakankamai dažnai informuojamos apie įstaigų šiuo metu

¹ Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyvos (BGPD) 5 straipsnio 2 dalyje yra nurodyta: „kompetentingos institucijos užtikrina, kad įstaigos savo gaivinimo planus atnaujintų bent kartą per metus arba pasikeitus įstaigos teisinei ar organizacinei struktūrai, veiklai ar finansinei būklei, kai tai gali turėti reikšmingą poveikį gaivinimo planui arba kai dėl to būtina tą planą keisti“.

² Direktyva 2014/59/ES (BGPD), Deleguotasis reglamentas (ES) 2016/1075, EBI gairės dėl minimalaus kokybinių ir kiekybinių gaivinimo plano rodiklių sąrašo (EBA/GL/2015/02), EBI gairės dėl įvairių scenarijų, kurie turi būti įtraukti į gaivinimo planus (EBA/GL/2014/06).

³ Bendras gaivinimo pajėgumas, kaip nurodyta Deleguotajame reglamente (ES) 2016/1075.

savarankiškai vykdomą stebėseną, ypač apie:

- a) visus įstaigų gaivinimo rodiklius, kad kompetentinga institucija galėtų vykdyti nepertraukiamą jų raidos stebėseną (pvz., kas savaitę, jeigu to reikia);
- b) atnaujintus įstaigų gaivinimo galimybių įvertinimus, kuriuos įstaigos atliko atsižvelgdamos į naujausius duomenis apie COVID-19 sukeltų nepalankių sąlygų poveikį gaivinimo galimybių prieinamumui, patikimumui, įgyvendinamumui ir bendram įstaigos gaivinimo pajėgumui (pvz., kas ketvirtį).

15. Iš įstaigų, kurioms nustatyti supaprastinti įpareigojimai ir kurios neprivalo savo gaivinimo planų atnaujinti kasmet, kompetentingos institucijos gali prašyti atnaujintą informaciją apie tam tikras jų planų dalis pateikti anksčiau, negu to reikalaujama pagal įprastą informacijos teikimo ciklą, arba, jeigu reikia, prašyti pateikti atnaujintą gaivinimo planą⁴.

Supaprastinti reikalavimai įstaigų veiklai

16. Kai kuriems gaivinimo planų elementams per 2020 m. gaivinimo planavimo ciklą gali būti taikomi supaprastinti veiklos reikalavimai, tačiau įstaigų gebėjimas reaguoti į dabartinės COVID-19 sukeltas sąlygas neturėtų sumažėti.

17. 2020 m. įstaigoms turėtų būti leidžiama kompetentingoms institucijoms teikti informaciją tik apie pagrindinius gaivinimo planų elementus, o informaciją apie kitas planų dalis pateikti vėliau, iki kito vertinimo ciklo. Supaprastinti veiklos reikalavimai turėtų būti taikomi tik tomis įstaigoms, kurios savo gaivinimo planus jau buvo parengusios per ankstesnius ciklus, jeigu nuo paskutinio gaivinimo plano pateikimo neįvyko reikšmingų pokyčių arba nebuvo nustatyta reikšmingų trūkumų.

18. Supaprastinti veiklos reikalavimai galėtų būti taikomi tiems elementams, kurie atnaujinant gaivinimo planus beveik nekinta, arba informacijai, kuri yra pateikiama ir kituose teisės aktuose nustatytuose šaltiniuose ir (arba) kuri dabartinėmis aplinkybėmis yra ne tokia aktuali, pavyzdžiui:

- a) informacijai apie veiklos valdymą įprastomis aplinkybėmis (atnaujinant informaciją dėmesį būtų galima sutelkti į atnaujintą problemų sprendimo tvarką, taikomą rodiklių stebėsenai, ir gaivinimo galimybių įgyvendinimo, jei to prireiktų, tvarką);
- b) į grupės gaivinimo planą įtrauktų įstaigų ir (arba) subjektų (įskaitant tarpusavio ryšius) aprašymui, esminių funkcijų ir pagrindinių veiklos krypčių aprašymui ir pasiskirstymui (nebent nuo ankstesnės gaivinimo plano redakcijos pateikimo įvyko reikšmingas susijungimas arba reorganizacija);
- c) komunikacijos planui.

⁴ Jeigu įstaigai taikomi supaprastinti įpareigojimai, susiję su gaivinimo planų turiniu arba atnaujinimo dažnumu, pagal BCPD 4 straipsnio 3 ir 4 dalis kompetentingos institucijos vis tiek turi teisę imtis krizės prevencijos arba krizės valdymo priemonių ir bet kuriuo metu įpareigojimų supaprastinimą panaikinti.

19. Atnaujinant scenarijus galima apsiriboti visoje sistemoje pasireiškusių COVID-19 sukeltų sąlygų aprašymu. Kitų scenarijų, kurių pandemija nepaveikė arba kuriems ekonominis poveikis neįvertintas, peržiūrėti ir pateikti nebūtina.
20. Be to, įstaigos, kurių buvo paprašyta arba kurios planuoja 2020 m. atlikti bandomuosius testavimus arba testavimus kritinėmis sąlygomis, šiuos testavimus gali atidėti ir vietoj to dėmesį sutelkti į esamą situaciją ir pranešti apie tikrąją padėtį. Pirmiau išvardytas veiklos reikalavimų supaprastinimas leis įstaigoms dėmesį sutelkti į svarbiausias sritis.
21. Kiekviena kompetentinga institucija turėtų pranešti savo jurisdikcijai priklausančioms įstaigoms apie visus pagal šį pranešimą supaprastintus veiklos reikalavimus.

Skaitmeninių operacijų atsparumas

22. EBI pripažįsta, kad finansų įstaigos didžiąją dalį paslaugų šiuo metu teikia internetu ir kad daug daugiau darbuotojų dirba nuotoliniu būdu iš namų⁵. Dabartinėmis aplinkybėmis finansų įstaigos susiduria su papildomais iššūkiams užtikrinamos savo veiklos tęstinumą ir savo teikiamų paslaugų saugumą. Kartu klientai tikisi, kad paslaugos bus prieinamos ir bus teikiamos sklandžiai ir kad jie galės tęsti savo veiklą arba patenkinti savo asmeninius poreikius.

23. **Šiomis ypač sudėtingomis aplinkybėmis ir vėl išryškėja itin didelė operacijų atsparumo svarba** tam, kad būtų galima užtikrinti veiklos tęstinumą, tinkamą informacinių ir ryšių technologijų (IRT) pajėgumą, saugumo rizikos valdymą, užkirsti kelią kibernetiniams nusikaltimams ir sutrikimams, nes piktavaliai naudojami šiomis aplinkybėmis ir vienodai aktyviai kėsinais ir į nuotoliniu būdu dirbančius darbuotojus, ir į verslo subjektus, ir į fizinius asmenis⁶. Europos Komisijos pirmininkė iš anksto perspėjo⁷, kad dėl koronaviruso protrūkio kibernetinių nusikaltimų ES padaugėjo, o Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) perspėjo⁸ apie įtartinas el. paštu siunčiamas žinutes, kuriomis bandoma pasinaudoti dėl COVID-19 susiklosčiusia nepaprastą padėtimi.

24. Nuo 2020 m. birželio 30 d. pradedamos taikyti EBI gairės dėl IRT ir saugumo rizikos valdymo⁹ (2019 m. lapkričio 28 d. gairės EBA/GL/2019/04) – tai viena iš operacijų atsparumo užtikrinimo priemonių. Jose nustatyti ES finansų įstaigoms (kredito įstaigoms, investicinėms įmonėms ir mokėjimo paslaugų teikėjams) skirti IRT bei saugumo rizikos mažinimo ir valdymo reikalavimai. Gairėse netiesiogiai pažymimas poreikis užtikrinti finansų įstaigų informacijos apsaugos priemonių kibernetinį saugumą, jomis taip pat siekiama užtikrinti, kad visoje bendrojoje rinkoje būtų laikomasi nuoseklios ir patikimos metodikos.

25. Atsižvelgdama į tebesitęsiantį COVID-19 protrūkį ir į tai, kad iš finansų įstaigų pagal EBI reglamento¹⁰ 16 straipsnio 3 dalį yra reikalaujama dėti visas pastangas, kad EBI gairių būtų laikomasi, EBI ragina finansų įstaigas:

a) operacijų atsparumui užtikrinti (veiklos tęstinumui, IRT ir saugumo rizikos valdymui) finansų įstaigos turi turėti tinkamas vidaus valdymo ir vidaus kontrolės sistemas (įskaitant rizikos valdymo sistemą visos įmonės mastu), įskaitant valdymo organo ir vyresniosios vadovybės įsitraukimą priimančias veiksmingas sprendimus ir nustatant prioritetus;

b) užtikrinti tinkamą IRT ir saugumo rizikos valdymą, sutelkiant dėmesį į svarbiausių IRT rizikų mažinimą ir atitinkamų sričių, tokių kaip informacijos saugumo ir stebėsenos, IRT operacijų ir veiklos tęstinumo, valdymą (įskaitant trečiųjų šalių paslaugų teikėjus) ir tai daryti atsižvelgiant į kintančias aplinkybes;

⁵ <https://www.enisa.europa.eu/tips-for-cybersecurity-when-working-from-home>.

⁶ <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/covid-19-joint-statement>.

⁷ <https://audiovisual.ec.europa.eu/embed/index.html?ref=I-187195&lg=EN>.

⁸ <https://www.who.int/about/communications/cyber-security>.

⁹ <https://eba.europa.eu/regulation-and-policy/internal-governance/guidelines-on-ict-and-security-risk-management>.

¹⁰ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/78/EB (OL L 331, 2010 12 15, p. 12).

c) imtis būtinų priemonių, kad būtų užtikrintas jų kritinę veiklą palaikančių IT sistemų, įskaitant sistemas, kuriomis naudodamiesi klientai gali vykdyti operacijas nuotoliniu būdu, pajėgumas;

d) išlikti budriems atliekant kibernetinio saugumo ir priemonių stebėseną, nes dėl dabartinės padėties gali atsirasti papildomų saugumo grėsmių;

e) užtikrinti, kad būtų taikomos veiksmingos krizės komunikavimo su visomis atitinkamomis vidaus ir išorės suinteresuotosiomis šalimis priemonės, įskaitant tinkamą bendravimą su klientais, atsižvelgiant į galimą papildomą kibernetinių nusikaltimų veiklą arba operacinius sutrikimus;

f) stebėti ir siekti, kad trečiųjų šalių paslaugų teikėjai užtikrintų atitiktį finansų įstaigos saugumo tikslams, priemonėms ir veiklos rodikliams;

g) užtikrinti, kad veiklos tęstinumo planai būtų aktualūs ir pritaikomi, įskaitant pasvarstymus dėl galimo ilgalaikio COVID-19 metu taikomų priemonių pobūdžio.

26. Pirmiau nurodytose prioritetinėse srityse EBI ragina kompetentingas institucijas glaudžiai bendradarbiauti su savo prižiūrimomis įstaigomis ir taip užtikrinti, kad veiklos prioritetai būtų pasirenkami veiksmingai, laikantis proporcingumo principo, o vertinant ir prižiūrint, kaip įgyvendinamos gairės, laikytis pagrįsto lankstumo principo. Priežiūros institucijos savo dėmesį ir paramą taip pat galėtų sutelkti į nuostatas dėl informacijos saugumo, IRT operacijų ir veiklos tęstinumo valdymą (finansų įstaigos turėtų kuo labiau stengtis paslaugas teikti nepertraukiamai ir apriboti nuostolius esant rimtam veiklos sutrikimui).

27. EBI ir toliau padės kompetentingoms institucijoms ir finansų įstaigoms taikyti šias gaires – rengs mokymus ir dalyvis geriausios praktikos pavyzdžiais, siekiant praktinių ir tikslingų rezultatų.

Pakeitimas vertybiniais popieriais

28. Kaip nurodyta kovo 25 d. pranešime dėl riziką ribojančių nuostatų dėl įsipareigojimų nevykdymo, restruktūrizavimo ir 9-ojo TFAS taikymo atsižvelgiant į COVID-19 priemones¹¹, EBI iš esmės pritaria įvairioms bendrųjų mokėjimų moratoriumų priemonėms, kurias visoje Sąjungoje įgyvendina arba siūlo įgyvendinti įvairios ES valstybių narių vyriausybės ir sektoriaus institucijos, siekiant sumažinti neigiamą sisteminių COVID-19 pandemijos poveikį.
29. EBI norėtų paaiškinti tam tikrus neaiškius aspektus, susijusius su bendrųjų mokėjimų moratoriumų taikymu, tiksliau:
- a) kaip 2020 m. balandžio 2 d. EBI gairės, EBA/GL/2020/02 dėl teisės aktų pagrindu ir ne teisės aktų pagrindu atsižvelgiant į COVID-19 krizę taikomų paskolų mokėjimų moratoriumų,¹² (toliau – Gairės dėl COVID-19) yra taikomos pakeitimams vertybiniais popieriais;
 - b) kaip pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 (KRR) 250 straipsnį, atsižvelgiant į Gaires dėl COVID-19, aiškinama sąvoka „netiesioginė parama“.
30. Visais atvejais šiame dokumente vartojama sąvoka „bendrasis mokėjimų moratoriumas“ turėtų būti suprantamas taip, kaip apibrėžta Gairių dėl COVID-19 10 punkte.
31. Jeigu nenurodyta kitaip, visos kitos šiame dokumente pateikiamos nuorodos į Gaires dėl COVID-19 turėtų būti suprantamos kaip nuorodos į visą gairių tekstą.

Gairių dėl COVID-19 taikymas vertybiniais popieriais pakeistoms pozicijoms

32. Kaip nurodyta 11 punkte, Gairės dėl COVID-19 taikomos „visoms į moratoriumo taikymo sritį patenkančios įstaigos pozicijoms“. Gaires dėl COVID-19 taikant vertybiniais popieriais pakeistoms pozicijoms, „įstaigos pozicijomis“ reikėtų laikyti:
- a) tradicinio pakeitimo vertybiniais popieriais atveju – visas atitinkamas pozicijas, kurios pagal taikytinus apskaitos standartus tebėra įstaigos iniciatorės balanse arba kurių įstaiga iniciatorė neatėmė iš pagal riziką įvertintų pozicijų sumos, ir, jei tai aktualu, tikėtino nuostolio sumos, kaip nurodyta KRR 244 straipsnyje (reikšmingos rizikos perdavimo pripažinimas);

¹¹ <https://eba.europa.eu/coronavirus>

¹² <https://eba.europa.eu/regulation-and-policy/credit-risk/guidelines-legislative-and-non-legislative-moratoria-loan-repayments-applied-light-covid-19-crisis>

b) sintetinio pakeitimo vertybiniais popieriais atveju – visas atitinkamas pozicijas, kurių rizika trečiosioms šalims yra perduodama pasinaudojant kredito išvestinėmis finansinėmis priemonėmis arba garantijomis, ir keičiamos vertybiniais popieriais pozicijos pasilieka įstaigos iniciatorės balanse neatsižvelgiant į tai, kaip su jomis elgiamasi apskaičiuojant pagal riziką įvertintos pozicijos sumą, kaip nurodyta KRR 245 straipsnyje.

Gairių dėl COVID-19 taikymas pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms

33. Pagal įvairiose valstybėse narėse sukurtas moratoriumų schemas yra numatomas reikalavimus atitinkančio turto¹³ mokėjimo grafiko pakeitimas: pagrindinių sumų, palūkanų arba abiejų šių sumų mokėjimas sustabdomas, atidedamas arba šios sumos sumažinamos tam tikram iš anksto apibrėžtam laikotarpiui. Šiam laikotarpiui pasibaigus, prievolė mokėti sumas, kurių mokėjimas buvo sustabdytas, atsiras vėl¹⁴.
34. Visą vertybiniais popieriais pakeisto turto portfelį arba jo dalį gali sudaryti turtas, kuriam taikomas toks bendrasis mokėjimų moratoriumas, o jeigu moratoriumas yra taikomas teisės aktų pagrindu, – valdymo įmonė privalėtų atidėti mokėjimų už tą turtą surinkimą iki moratoriumo laikotarpio pabaigos ir tai nebūtų laikoma su turtu susijusių įsipareigojimų nevykdymu. Jeigu moratoriumas taikomas ne teisės aktų pagrindu, valdymo įmonė taip pat gali atidėti mokėjimų surinkimą, atsižvelgiant į įgyvendinimo aspektus, ir tai taip pat nebūtų laikoma su turtu susijusių įsipareigojimų nevykdymu.
35. Apskaičiuodamos reguliuojamojo kapitalo reikalavimus, taikomus turimoms pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms, kai toms pozicijoms yra taikomas bendrasis mokėjimų moratoriumas, įstaigos atitinkamas vertybiniais popieriais pakeistas pozicijas turėtų klasifikuoti pagal Gaires dėl COVID-19. Atitinkamai, bendrojo mokėjimų moratoriumo įsigaliojimas savaime neturėtų reikšti, kad vertybiniais popieriais pakeistos pozicijos, apskaičiuojant jų K_{irb} arba K_{sa} pagal KRR 255 straipsnį ir apskaičiuojant K_a pagal KRR 261 straipsnį, yra perklasifikuojamos į įsipareigojimų nevykdymo pozicijas arba restruktūrizuojamas pozicijas, jeigu tos pozicijos iki bendrojo mokėjimų moratoriumo įsigaliojimo nebuvo priskiriamos prie įsipareigojimų nevykdymo arba restruktūrizuojamų pozicijų. Įstaigos įsipareigojančiųjų asmenų, kuriems taikomas moratoriumas, mokėjimo neįvykdymo tikimybę (pirmiausia, įskaitant poveikį tikėtiniems ir nenumatytiems nuostoliams) turėtų ir toliau vertinti pagal Gairių dėl COVID-19 14–16 punktus.
36. Gairių dėl COVID-19 17 punktą netaikomas įstaigų investuotojų arba įstaigų iniciatorių pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms, jeigu įstaiga iniciatorė atitinkamų pozicijų neįtraukė į pagal riziką įvertintų pozicijų sumų apskaičiavimą pagal KRR 244 straipsnį.

¹³ Reikalavimus atitinkantis turtas – tai turtas, kuriam galioja teisės aktų pagrindu arba ne teisės aktų pagrindu taikomos moratoriumų schemas, kaip nurodyta Gairėse dėl COVID-19.

¹⁴ Kad nekiltų abejonių, pažymėtina, kad „mokėjimų“ moratoriumai turėtų būti suprantami taip, kad jie apima ir susigrąžintinų sumų, susijusių su neveiksniomis pozicijomis, surinkimo sustabdymą.

37. Pirmiau išdėstytos nuostatos dėl reguliuojamojo kapitalo reikalavimų vertybiniais popieriais pakeistoms pozicijoms nereiškia, kad dėl bendrojo mokėjimų moratoriumo taikymo pagal sutarties dėl pakeitimo vertybiniais popieriais dokumentus yra keičiamas įsipareigojimų nevykdymo, termino paankstinimo, kredito restruktūrizavimo įvykių ar panašių apibrėžčių taikymas pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms.

Netiesioginė parama, kai taikomas mokėjimų moratoriumas

38. Pagal KRR 250 straipsnį pakeitimo vertybiniais popieriais įstaiga rėmėja ar įstaiga iniciatorė „neteikia tiesioginės ar netiesioginės paramos pakeitimui vertybiniais popieriais daugiau nei leidžiama pagal sutartines prievoles, kad sumažintų galimus ar esamus nuostolius investuotojams“, jeigu įstaiga iniciatorė pasinaudoja galimybe taikyti KRR 247 straipsnio 1 ir 2 dalis, kad iš jos nebūtų reikalaujama vertybiniais popieriais pakeistoms pozicijoms laikyti reguliuojamąjį kapitalą.

39. Netiesioginę paramą draudžiama teikti siekiant išsaugoti kapitalo reikalavimų sumažinimo, suteikto įstaigai iniciatorei sandorio pradžioje pagal KRR 247 straipsnio 1 ir 2 dalis, sąžiningumą, ilgalaikiškumą ir pagrįstumą. Jeigu įstaiga iniciatorė perdavė investuotojams reikšmingą su vertybiniais popieriais pakeistomis pozicijomis susijusią riziką, pakeitimas vertybiniais popieriais turi būti vykdomas komercinėmis sąlygomis (tai yra lyg tai būtų eilinis investuotojas) ir įstaiga iniciatorė negali vėl prisiimti perduotos rizikos subsidijuodama investuotojus arba kompensuodama jų nuostolius.

40. 2016 m. spalio 3 d. EBI paskelbė gaires EBA/GL/2016/08 dėl netiesioginės paramos pakeitimo vertybiniais popieriais sandoriams¹⁵ (toliau – Gairės dėl netiesioginės paramos).

41. Ir KRR 250 straipsnyje, ir Gairėse dėl netiesioginės paramos yra nustatyta, kad netiesioginė parama negalima, jeigu ji atitinka šiuos du kriterijus: i) atitinkama parama viršija įstaigos iniciatorės arba įstaigos rėmėjos sutartines prievoles, kurios yra nustatytos sutarčių, pagal kurias vykdomas pakeitimas vertybiniais popieriais, dokumentuose, ir ii) įstaiga rėmėja siekia „sumažinti potencialius arba faktinius investuotojų nuostolius“.

42. Kadangi pagal Gairėse dėl COVID-19 nurodytų bendrųjų mokėjimų moratoriumų sąlygas pagrindinių sumų mokėjimas gali būti sustabdytas, atidėtas arba tos sumos gali būti sumažintos, dėl atvejų, susijusių su pakeitimu vertybiniais popieriais, EBI pažymi:

a) jeigu įstaiga iniciatorė sustabdo, atideda arba sumažina su vertybiniais popieriais pakeistu turtu susijusius mokėjimus arba skolininkui pagal galiojantį bendrąjį mokėjimų moratoriumą suteikia naują paskolą, to savaime nereikėtų laikyti pagal KRR 250 straipsnį draudžiama netiesiogine parama ir atitinkamai tai netrukdo įgyvendinti vykdomą reikšmingos rizikos perdavimą. Taip yra dėl šių priežasčių:

- jeigu šie veiksmai yra vykdomi pagal teisės aktų pagrindu nustatytą moratoriumą, teisinių prievolių yra laikomasi, taigi šių veiksmų negalima laikyti KRR

¹⁵ <https://eba.europa.eu/regulation-and-policy/securitisation-and-covered-bonds/guidelines-on-implicit-support-for-securitisation-transactions>.

250 straipsnyje nustatyto draudimo teikti netiesioginę paramą pažeidimu;

- jokių iš tų veiksmų, kuriais mokėjimas yra sustabdomas, atidedamas arba mokėtina suma yra sumažinama, nėra siekiama sumažinti faktinių arba potencialių investuotojų nuostolių, susijusių su vertybiniais popieriais pakeistu turtu. Jų tikslas veikiausiai yra laikytis teisės aktų pagrindu arba ne teisės aktų pagrindu nustatyto bendrojo mokėjimų moratoriumo, kuriuo siekiama išspręsti išskirtinius visuomenės sveikatos, ekonominius ir rinkos uždavinius, kilusius dėl COVID-19 protrūkio ir plitimo ES bei kitose pasaulio dalyse;

b) taip pat pažymėtina, kad dėl a punkte nurodytų priežasčių pagal KRR 250 straipsnį draudžiama netiesiogine parama savaime nereikėtų laikyti šių atvejų:

- kai, jeigu tai yra leidžiama, įstaiga iniciatorė ar rėmėja arba valdymo įmonė pakeičia į portfelį įtrauktą vertybiniais popieriais pakeistą turtą, kuriam taikomas bendrasis mokėjimų moratoriumas, kitu panašaus rizikos pobūdžio turtu, kuriam toks moratoriumas nėra taikomas, visais atvejais laikydamosi sutarties dėl pakeitimo vertybiniais popieriais nuostatų dėl vieno turto pakeitimo kitu;
- kai, jeigu tai yra leidžiama, įstaiga iniciatorė ar rėmėja arba valdymo įmonė restruktūrizuoja arba iš dalies keičia sutarties dokumentus dėl vertybiniais popieriais keičiamo turto, kai tai tikslinga arba kai to reikia, kad būtų įgyvendintas bendrasis mokėjimų moratoriumas arba kad jo būtų laikomasi;
- kai įstaiga iniciatorė ar rėmėja arba valdymo įmonė moratoriumo laikotarpiu sintetinio pakeitimo vertybiniais popieriais atveju apsaugos teikėjui nereikia reikalavimų dėl vertybiniais popieriais pakeisto turto, kuriam taikomas bendrasis mokėjimų moratoriumas;
- kai įstaiga iniciatorė ar rėmėja arba valdymo įmonė iš anksto laikinai ir tam, kad pakeitimo vertybiniais popieriais atveju būtų padengtas bet koks trūkumas, galintis atsirasti dėl bendrojo mokėjimų moratoriumo, suteikia likvidumo arba kitos formos finansinę paramą pakeitimui vertybiniais popieriais, tačiau likvidumo paramos arba taikytinos finansinės paramos grąžinimui iš mokėjimų, susijusių su pakeitimu vertybiniais popieriais, yra suteikiamas didžiausias prioritetas;

c) jeigu pakeitimui vertybiniais popieriais pagal bendrąjį mokėjimų moratoriumą yra taikomi kurie nors a ir b punktuose paminėti veiksmai, įstaigoms primenama, kad pagal KRR reglamento 250 straipsnio 3 dalį ir pagal Gaires dėl netiesioginės paramos jos privalo apie tokias aplinkybes pranešti kompetentingai institucijai.